

عنوان مقاله:

قلمرو عقل در فهم عقاید دینی از نگاه علامه طباطبایی و کاپلستون

محل انتشار:

پانزدهمین کنفرانس ملی حقوق، علوم اجتماعی و انسانی، روانشناسی و مشاوره (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 8

نویسنده:

امیر مهدی شیری - دکتری مدرسی معارف گرایش مبانی اسلام، دانشگاه قم

خلاصه مقاله:

موضوع رابطه عقل و دین همواره یک مساله اساسی و مطرح در میان متکلمان و فلاسفه مسلمان و غیره مسلمانان بوده و هست. در میان متفکران و فلاسفه اسلامی علامه طباطبایی در این رابطه نقش بسزایی دارد. همچنین در میان اندیشمندان و فلاسفه غرب نیز دیدگاه کاپلستون، نقطه عطفی در موضوع رابطه عقل و دین است. کاپلستون در بحث نقادی عقل محض نظری و عقل عملی به این نتیجه می رسد که از عقل نظری نمی توان توقع داوری درباره مسایلی هم چون خدا، نفس، اختیار و جهان داشت و اما عقل عملی از نظر او راهی به سوی موضوع خدا می گشاید. این تحقیق با تکیه بر روش توصیفی، تحلیلی به بررسی دیدگاه های این دو فیلسوف و تطبیق تفاوت های میان آن دو در رابطه به عقل و دین پرداخته است. نتایج نشان داد علامه طباطبایی معتقد است که عقل مفتاح دین است. یعنی شریعت یک حقیقتی است که قوام ذاتی به خود دارد و وابسته به عقل و فهم بشری نیست. تنها خاصیتی که عقل انسان دارد این است که کلید مخزن شریعت است. اما این کلید هیچ دخالتی در ساختمان شریعت ندارد و فقط برای فتح باب شریعت است. بنابراین هر آنچه انسان نیاز دارد از هدایت و سعادت، در شریعت وجود است و در حالی که کاپلستون نهایت کوشش عقل نظری را توجیهی عقلانی می داند برای این که به گونه ای عمل کنیم که گویی خداوند وجود دارد. همچنین وی معتقد است از آنجایی که نفس انسان به دنبال پیدا نمودن خیر می باشد، انسان مکلف به طلب کمال است و باید در این مسیر از عقلانیت خود استفاده نماید.

کلمات کلیدی:

قلمرو عقل در فهم عقاید دینی از نگاه علامه طباطبایی و کاپلستون

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1962180>

